

SANT ATANASI, *Vida de sant Antoni*

20. ¹Comencem, doncs, i un cop encetat el camí de la virtut espiritual recorreguem-lo cada vegada més fins a arribar-hi; i que ningú no miri enrera com ho va fer la muller de Lot, sobretot perquè el Senyor ha dit: «Ningú que, tenint posada la mà a l'arada miri enrera, no és bo per al Regne de Déu» (Lc 9,62). ²En efecte, mirar enrera no significa altra cosa que penedir-se, i girats enrera altra vegada tornar a conèixer les coses del món. No tingueu por quan sentiu parlar de la virtut espiritual i que no us espanti el seu nom. ³No és lluny de nosaltres, no és quelcom que es trobi fora de nosaltres: aquesta obra és dins de nosaltres mateixos, i ens és fàcil dur-la a terme si ho volem. Els grecs que hem anomenat com a pagans van molt lluny, travessen el mar, per a aprendre les lletres. ⁴Mentrestant, nosaltres no tenim cap necessitat de deixar la nostra casa per aconseguir el regne del cel, ni de travessar el mar. El Senyor ens ho va advertir per endavant: «El regne del cel és enmig de vosaltres» (Lc 17,21). ⁵I és deure nostre voler la virtut religiosa, ja que aquesta és en nosaltres i s'hi forma per obra nostra. La virtut neix quan l'ànima, d'acord amb la seva pròpia naturalesa, posseeix la facultat racional. ⁶I l'ànima posseeix la facultat racional, conforme a la seva natura, si roman així, tal com ha estat creada. Va ser creada bona i recta. Per això, Josuè fill de Nun, ensenyant al poble deia: «Gireu els vostres cors envers el Senyor d'Israel» (Js 24,21). ⁷I Joan Baptista deia: «Aplaneu els camins d'ell» (Mt 3,3). Quan l'ànima és recta, la seva facultat racional apareix tal com va ser creada. Quan, en canvi, l'ànima se'n desvia i s'allunya de la seva pròpia natura, s'anomena perversió de l'ànima. ⁸No és, per tant, quelcom difícil. Si romanem tal com hem estat creats, vivim d'acord amb la virtut religiosa. Si, en canvi, pensem el mal, som judicats com a malvats. ⁹Si haguéssim hagut de conquerir la virtut espiritual fora de nosaltres, aquesta empresa hauria estat veritablement difícil. Donat que és en nosaltres mateixos, guardem-nos dels pensaments impurs i custodiem l'ànima que el Senyor ens ha donat en dipòsit, a fi que Ell hi reconegui la seva obra. I això s'esdevindrà si la troba tal com la va crear.

21. ¹Que el nostre esforç sigui el de no deixar-nos dominar per l'ira, ni deixar-nos posseir per la concupiscència. Està escrit, en efecte, que «l'ira de l'home no aconsegueix la justícia de Déu» (Jm 1,20) i encara: «La concupiscència, quan ha concebut, engendra el pecat. El pecat, quan s'ha consumat, infantia la mort» (Jm 1,15). ²Adoptant aquest sistema de vida, hem d'ésser fermament sobris i, tal com està escrit, «guardar gelosament el nostre cor» (Prov 4,23). Tenim enemics horribles i astuts, i dimonis dolentíssims. ³El nostre combat és en contra d'ells, tal com diu el sant apòstol Pau: «No hem de lluitar contra adversaris de carn i de sang, sinó contra els

principats, contra les potestats, contra els dominadors d'aquest món de tenebres, contra els esperits malignes que habiten els espais celestes» (Ef 6,12). ⁴És molt gran el seu nombre en l'aire que ens envolta, i no són lluny de nosaltres. Són moltes les seves varietats; i el discurs sobre les seves propietats i varietats seria llarg i no ens pertoca a nosaltres, sinó que seria adaptat a persones més grans que nosaltres. El que ens importa i ens és necessari és conèixer les astúcies que aquests fan servir de cara a nosaltres.

34. ¹Ens cal, per tant, esforçar-nos i vetllar en la pràctica de l'ascesi, no ja per conèixer el futur, sinó per plaure a Déu. Preguem el Senyor, però no perquè ens doni el poder d'endevinar, i no ho demanem com a premi dels nostres esforços ascètics; preguem més aviat el Senyor perquè sigui el nostre company contra el diable. ²Si en canvi es dóna en nosaltres de tenir fins i tot aquest coneixement, purifiquem la nostra ment. Crec que l'ànima enterament purificada i restituïda a la seva natura, pot veure molt més lluny del que ho poden fer els dimonis. Una ànima com aquesta tindrà en el Senyor el revelador dels esdeveniments, tal com l'ànima d'Eliseu veia de lluny les accions de Guihezí i les potències que l'estaven custodiant al voltant (cf. 2Re 6,17).

44. ¹Mentre Antoni exposava aquestes coses, tots en gaudien; i en alguns creixia el desig de la virtut espiritual, en altres era consolat el seu ànim abatut, en altres es frenava la supèrbia: tots estaven decidits a menysprear els dimonis i les seves insidies, i admiraven la gràcia amb què el Senyor havia conduït a Antoni perquè discernís els esperits. ²Les vivendes dels anacoretas a les muntanyes eren com tabernacles plens de cors divins: cantaven els salms esperant en els béns futurs, complien les obres de misericòrdia i practicaven el pudor i l'amor amb gran harmonia entre ells. ³Aquest era veritablement l'aspecte d'aquest lloc: era com un país solitari, disposat al servei de Déu i a la justícia. ⁴Allà ningú no era tractat injustament, ni era molestat per aquells que exigien els tributs, era només una multitud de persones que cercaven de viure segons Déu, i en tots hi havia l'únic pensament de la virtut espiritual...

47. ¹Després que es calmés la persecució i Pere, el bisbe de santa memòria, va testimoniar amb la seva pròpia vida, sant Antoni va tornar una altra vegada a la seva vivenda solitària i allà cada dia testimoniava la pròpia consciència i combatia en els combats de la fe. En efecte, ell

practicava l'ascesi amb una intensitat encara més gran.² Dejunava sempre, i el seu vestit interior era de sac, l'exterior una pell. Fins al final de la seva vida va observar aquesta norma.³ No es va rentar mai el cos amb aigua, ni els peus, que no van tocar l'aigua sinó només quan va ser necessari: ningú no va veure mai el cos nu d'Antoni, sinó només quan va ser sepultat després de la seva mort.

55. ¹Alguns dies després van retornar a la muntanya, i molta gent va començar a anar a trobar-lo; gosaven anar-hi fins i tot altres persones endimoniades. ²I als eremites que l'anaven a veure els impartia assíduament aquest precepte, de creure en Crist i d'estimar-lo, de guardar-se dels pensament dolents i dels plaers carnals, tal com està escrit en els Proverbis: «No us deixeu seduir per la sacietat del ventre». ³I afegia: «Fugiu de la vanaglòria i de la fama buida. Pregueu contínuament, i reciteu els salms abans del son i després d'ell. ⁴Tingueu a la ment els preceptes que hi ha a l'Esclitura. Recordeu-vos de les accions dels sants, fins que us sentiu emulats en el guiar el vostre ànim a la presència de Déu». Els aconsellava també de meditar amb freqüència la dita del sant Apòstol que diu: «Que el sol no es pongui durant el vostre ressentiment» (Ef 4,26) o sobre qualsevol altre pecat nostre. ⁵Deia també: «Tal com és bo que el sol no es pongui sobre el pecat que podem cometre de dia, que la lluna no es pongui sobre el nostre pecat nocturn o el pensament dolent, de tal manera que no ens pugui renyar. ⁶Però, per poder aconseguir-ho, és bo d'escoltar el que diu el sant Apòstol i guardar-ho: «Escruteu-vos vosaltres mateixos, examineu-vos vosaltres mateixos» (2Cor 13,5). ⁷Cada dia que cadascú de nosaltres es demani comptes a si mateix dels actes quotidians del dia i de la nit i, si després d'haver-ne rebut el compte, algú s'adona d'haver pecat, que desisteixi de la culpa. Si, en canvi, no ha pecat, que no desisteixi, sinó que perseveri encara més en el bé sense negligències, i que no condemni el seu proïsme ni es justifiqui a si mateix, «fins que vindrà el Senyor que escluta les coses amagades» (1Cor 4,5) tal com diu el sant apòstol Pau. ⁸Sovint allò que hem comès en les nostres accions se'ns escapa fins i tot a nosaltres. el Senyor en canvi ho veu tot. Deixant-li, doncs, a Ell el judici, ens hem de doldre l'un amb l'altre, i canviar-nos els pesos l'un amb l'altre. Escrutant-nos constantment a nosaltres mateixos, vetllem per proveir-nos del que ens manca...